

Forfatter: Christian 3.

Titel: BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Christian 3. (1558-07-26)

Citation: Christian 3.: "BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Christian 3. (1558-07-26)", i *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)*, TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR), s. 442. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000743146-001-shoot-L0007431460010341.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Koldinghus, 26. Juli 1558.

Kgl. Missive til Mogens Gyldenstjerne.

Kongen har modtaget hans Skrivelse om, at han har ladet Hans von Diskou bese Lejligheden om den Vandkunst, hvorved han vil drage Vandet af Hjortholm Sø og andensteds ind til København, baade til Slottet og Byen, og at han har ladet ham se Københavns Bys Befæstning samt Slottet Krogens Befæstning. Hans von Diskou har ment, at der bliver Vand nok at faa til København af de Søer, der ligger ud til Sletten, Hjortholm Sø foruden, og han har undervist Mester Lydke i en Kunst at gøre, at man med to Karle eller to Øksne kan drive Vandet saa højt paa Slottet, som Behov gøres. Haver ham og vel befaldet den Befæstning, som er paabegyndt omkring Københavns By, og ligesaa Befæstningen paa Krogen, og ham tyktes godt at være, at der var lagt en Pastey paa det Hjørne ud til Byen og en bag Porten ud til Stranden, og mente, at det var siden et uvindeligt Hus. Skulde der og gøres Hul paa Muren bag Stegerset at lægge Skyts ud imod Skibene og gøres stærke Jernsprinkle fore, at lade op og neder. Kongen finder det ikke uraadeligt, at Hans von Diskous Forslag gennemføres, og anmoder Mogens Gyldenstjerne om sammen med Lensmanden paa Københavns Slot, Povl Hvitfeldt, at sørge for Sten, Kalk og Tømmer i Forraad, saa at Arbejdet kan foretages, naar Lejligheden sig begiver. Vandkunsten skal ogsaa laves saaledes, som Hans von Diskou har undervist Mester Lydke, og Vandet ikke tages fra Hjortholm Sø.

Krudtmøllen skal ikke lægges saa langt fra Slottet, som Mogens Gyldenstjerne har foreslaaet, men nærmere Slottet, hvilket han skal overveje med nogle, som har Forstand derpaa.

s. 443

Naar han skriver, at Kongens Bygmester Hercules ¹⁾ har vist Hans von Diskou den Skabelun, som han har gjort paa Københavns Slot, og som Kongen agtede at lade bygge, hvorom de ikke har kunnet enes, da Hans von Diskou vilde have tvende Pasteier liggende udenfor Slottet, den ene imod Smedien, den anden imod Tøjhuset, og gøre Gravene bredere, da vil det ikke falde Kongen til Sinds, men Skabelunen skal blive, som Kongens Bygmester den foretaget og gjort haver, til Kongen har beraadet sig videre derom.

Naar Hans von Diskou ogsaa har raadet til nogen Ege at nederslaa ved Bremerholmen og lægge Kongens Skibe i Havn derved, og skulde da ikke fordærves saa mange Tov som hidtil og Omkostningen blive mindre, da maa han hermed lade bestaa. Kongen vil med Tiden selv tage nogen til sig, som har Forstand derpaa, og betænke, hvad Raad der er bedst til, at der kunde slaas et Bolværk, som Skibene kunde hos lægges og blive forvaret og komme om Aaret til mindst Besværing,

Kongen er tilfreds med, hvad Mogens Gyldenstjerne skriver ²⁾ om, hvorledes han har bestilt Vagten paa Kongens Skibe, paa Slottet og i Byen, og hvor mange Knægte han har i Aarstjeneste paa Kongens Vegne, men han skal ikke antage flere Knægte, før han faar Skrivelse derom.

Mogens Gyldenstjerne har tilsendt Kongen en Jernklode, som Wolff udi Skeeden ³⁾ i Norge har smedet, og har meddelt, at han har tilskrevet Christian Munk, Embedsmand paa Akershus, om at forhandle med Wolff om Prisen for Arbejdet, og har ladet Arkelimesteren ⁴⁾ tilsende ham en Skabelun paa, hvad Lod han skal smede. Kongen bifalder dette, ogsaa Skabelunen, og beder ham sørge for, at de Kartovelod, Slangelod, Falkenettelod eller andre Lod, som han foretager, smedes i en Hast og saa mange, som der er Brug for.

Naar Vindeltrappen paa Slottet er færdig, skal han lade Bygmester Hercules dønnike under Loftet det Kammer, hvor det store Sejerværk staar, og fly det vel baade om Væggene og andetsteds, ligesom Kongens eget Kammer.

Kongen sender ham en Udskrift af et Brev fra Peder Oxe og anmoder ham om med Flid at have sit Bud ude og lade forfare, hvor Peder Oxe er, og hvad han foretager sig, og straks meddele Kongen, hvad han erfarer.

Ellers skal han i alle Maader ramme Kongens Bedste.

Orig. med paatr. Segl. Bagpaa: Udskriften og Mogens Gyldenstjernes Paaskrift: Anamet ten 2. dag augustij. Suar om tenne biignyng oc pa Krogen oc haffunen, Hans v. Dyschou beriickt.

Tr.: G. F. Lassen: Documenter og Actstykker til Kiøbenhavns Befæstn.

s. 444

Hist. S. 97 ff., jfr. F. R. Friis: Saml. til dansk Bygn. og Kunsthist. 1872— 78 S. 277 og Fr. Weilbach: Det gamle Krogen Slot, i Aarb. f. nord. Oldkynd. og Hist. 1926 S. 43 ff.